

Minister van Asiel en Migratie

**Directoraat-Generaal
Migratie**

Programmadirectie
Oekraïense ontheemden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

2 december 2024

Ons kenmerk

5969052

nota

Beslisnota bij Verzamelbrief opvang Oekraïne d.d. 20 december 2024

1. Aanleiding

De Tweede Kamer wordt periodiek geïnformeerd middels een Verzamelbrief opvang Oekraïne over de ontwikkeling op het dossier 'opvang ontheemden uit Oekraïne'.

2. Geadviseerd besluit

Na instemming van de MR op vrijdag 20 december wordt de Verzamelbrief opvang Oekraïne aan de Tweede Kamer verzonden.

3. Kernpunten

In deze Verzamelbrief opvang Oekraïne wordt de Kamer geïnformeerd over het Clingendael rapport *De strijd om Oekraïne en zijn ontheemden*, het rapport *Over komen en gaan* door onderzoeksbureau EMMA in opdracht van het WODC (hierna: WODC-rapport), reizen binnen en naar Schengengebied voor ontheemden uit Oekraïne, de grensprocedure op Schiphol en kinderopvangtoeslag voor ontheemden uit Oekraïne. De Kamer wordt tevens geïnformeerd over de toezegging door de minister-president om te kijken naar terugkeer van Oekraïense mannen. Met deze brief worden 2 bijlages meegestuurd. Het betreft: 1. Het Clingendael rapport en 2. Het WODC-rapport.

4. Toelichting*

De Tweede Kamer wordt periodiek na de Raad Asiel en Migratie geïnformeerd middels een Verzamelbrief over de ontwikkelingen op het dossier 'opvang ontheemden uit Oekraïne'. De Raad Asiel en Migratie wordt ambtelijk voorbereid door de Ambtelijke Commissie Asiel en Migratie en de Ambtelijke Commissie Participatie en Integratie. In dit overleg vindt afstemming plaats tussen de meest betrokken departementen rondom de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Achtergrond (besluitvorming) per onderwerp in de brief:

- De brief bevat een beleidsreactie op het onderzoeksrapport *De strijd om Oekraïne en zijn ontheemden – Duivelse dilemma's dienen zich aan*. Hierin analyseert Clingendael de ontwikkelingen in Oekraïne en de gevolgen voor migratie- en terugkeerintenties van ontheemden. De lessen en conclusies van deze nieuwe rapportage zijn een bruikbare bron voor de verdere uitwerking van de aanpak ten aanzien van terugkeer en verblijf.
- De brief bevat een beleidsreactie op het onderzoeksrapport *Over komen en gaan – Bewegredenen van mensen die gevlucht zijn uit voormalig*

Joegoslavië om in Nederland te blijven of weer te vertrekken, uitgevoerd in opdracht van het WODC. Het onderzoek wordt op 9 december openbaar gemaakt en gaat over de overwegingen die mensen hadden om in Nederland te blijven of terug te keren nadat zij naar Nederland vluchtten voor het oorlogsgeweld in voormalig Joegoslavië. Daarnaast trekken de onderzoekers lessen ten aanzien van ontheemden uit Oekraïne. In de beleidsreactie worden de belangrijkste bevindingen uiteengezet en wordt beschreven hoe de lessen worden meegenomen.

- Met deze brief wordt opvolging gegeven aan de toezegging door de minister-president om te kijken naar terugkeer van Oekraïense mannen. De tijdelijke bescherming voor ontheemden, waaronder mannen al dan niet in dienstplichtige leeftijd, op grond van de RTB in de EU is thans geldig tot en met 4 maart 2026. Nederland is gebonden aan de uitvoering van deze richtlijn. Ontheemden die aan de voorwaarden van tijdelijke bescherming voldoen, hebben rechtmatig verblijf in Nederland, van gedwongen terugkeer is daarom geen sprake.
- Er zijn opnieuw signalen binnengekomen dat ontheemden niet zonder meer de binnen- en buitengrenzen van het Schengengebied konden passeren. Derhalve is een verduidelijking aangebracht in de diverse registers over hoe grenswachters dienen om te gaan met verblijfsbewijzen van ontheemden en welke rechten hier aan worden ontleend ten aanzien van reizen. Aanvullend op de verduidelijking in de registers wordt dit ook expliciet onder de aandacht gebracht bij de lidstaten waar de meeste signalen vandaan komen en de Europese Commissie.
- In de brief wordt een update gegeven over de grensprocedure op Schiphol. In de nieuwe werkwijze, ingegeven door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de RvS, wordt aan de Schengenbuitengrens snel bepaald of een gestelde ontheemde uit Oekraïne zonder meer toegang moet worden verleend. De grondslag voor grensdetentie (Artikel 6, derde lid van de Vreemdelingenwet) is niet van toepassing indien sprake is van een vreemdeling die onder de reikwijdte van de RTB lijkt te vallen.
- In navolging van de Tweede Kamer heeft ook de Eerste Kamer op 19 november jl. het wetsvoorstel kinderopvangtoeslag voor Oekraïense ontheemden aangenomen. Hiermee kunnen ontheemden uit Oekraïne aanspraak maken op kinderopvangtoeslag. Sinds begin 2022 konden zij al voorschotten kinderopvangtoeslag krijgen en met het aannemen van dit wetsvoorstel wordt dit recht formeel in de wet vastgelegd. Door de wetwijziging maken ook andere ouders van wie de partner buiten de EU verblijft, aanspraak op kinderopvangtoeslag.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Programmadirectie
Oekraïense ontheemden

Datum
2 december 2024

Ons kenmerk
5969052

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.